

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy óra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpiacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos petty
soronként 5 kr-ával
számítatnak.

A magyar nyelv a kereskedelemben.

— augusztus 6.

A magyar kereskedelmi törvény magában foglalja a könyvek vezetésének szabványait is. De a vezetés módozatainak főkeléke hiányzik a törvényben: a magyar nyelven, mint az állam hivatalos nyelvén való vezetés-kötelezettség kényszere. Így aztán megtörténik az, hogy a kereskedők üzleti könyveiket rendszerint német nyelven vezetik, azokat a könyveket, melyek a bíróság előtt bizonyítékot képeznek és nem egy hatósági intézkedés alapjául, támpontjául szolgálnak. A kereskedők, gyárosok, ügynökök, bankok és pénzügyintézetek alig egy-két kivétellel — a debreczeniekről nem szólunk — a könyvvezetésben úgy, mint a levelezésben a hivatalos nyelv teljes mellőzésével a német nyelv szolgálatában állanak, ezt mivel az osztrák-magyar banktól kezdve az utolsó szatóc is és a magyar állameszme dicsőségére és a magyarosodás iránti törekvések hasznára!

A kereskedelem minden őt megillető jogot megkövetel és méltán, de abból a megrögzött szokásból, hogy könyveit németül vezesse, engedni nem akar, minden e téren

nagy nehézségekkel kiküzdött változtatás valóságos vívmánynak, engedménynek, nyereségnek tekinthető, mert a legtekintélyesebb polgárok, a közönség első szereplői mint üzletemberek irodáikban még ma is elenyészően kis számú kivétellel mindent, de mindent német nyelven kezelnek és intéznek csak azért, mert a törvény nagylelkűen eltűri az idegen nyelv használatát és azért is, mert kereskedőink abban az ideában tetszelegnek, mintha a kereskedelem nemzetközi forgalom lenne és annak nemzeti iránya és szelleme ellenkeznék a forgalom külviszonyaival.

Pedig a könyvek vezetésében a német nyelv használata absolute semminemű üzleti jelentőséggel nem bír, a kereskedelem fontosságára, mi befolyással nincs, ellenkezőleg a magyar nemzeti szellem és tekintély rovására szolgál. Nincs talán hathatósabb tere körünkben és a mai viszonyok között e nemzeti lét praegnansabb kifejtésének, nemzetiségünk anyagi ereje és értéke elismertetésének, mint a munka, iparforgalom és üzletélet mezeje, ha ezt az állami élettől, a szellemi és erkölcsi népiérdekkel, a társadalmi feladatokkal a legszorosabban, első sorban tehát nyelvileg összeköttetésbe hozzuk.

A ki nyelvében önmaga engedményeket követel s annak souverain jogát elismerni nem hajlandó, vajjon mi fogalommal bírhat a magyar állameszméről vagy a nemzetiségeknek a magyar államhoz való viszonyáról? Vagy a német nyelvnek szüntelen és minden iránybani alkalmazása előmozdítja a magyar és magyarul való gondolkodást?

„Nyelvében él a nemzet,” ez régi igazság és ez szól a kereskedelem és iparra is, mint a nemzeti erő legbőségebb forrásaira. Az üzleti könyvek magyar nyelvű vezetése semmiképen sem korlátozza és gátolja valamely üzlet vezetését, viszont előmozdítja a magyar szellem és nemzeti önérték kifejtését.

Még minket, magyarokat, mernek sovinsztáknak nevezni aspirációk tulzásával vádolni, midőn az állambatalom békén eltűri azt, hogy egész osztály fumigálhassa az állam hivatalos nyelvét és németül kezelje és vezesse üzleti irodáját, tevékenysége körét és a társadalom ellenvetés és gúny nélkül nézi, hogy magyar polgár és magyar hazafi üzlete körében, kizárólag és uralkodólag a német nyelvet alkalmazza. És ha ez absurd állapothoz az ipar- és kereskedelmi kamaráknak semmi szavuk sincs, ne legyen az állam-

T Á R C Z A.

Egy ur, aki üdülni megy.

Irta: Vértessy Arnold.

Van egy öreg ur, a kivel én csaknem minden nyáron találkozom. Télen nem tudom, hogy melyik miniszteriumnak melyik ügyosztályában pusztítja a papirost, de nyáron, mikor mi találkozni szoktunk, akkor mindig üdülni megy valami felsővidéki fürdőhelyre. Mindig máshová.

Az értesülések, melyeket tőle kaptam a magyarországi fürdőről, szerfölött lehangolóak, mondhatom kétségbeejtők. Már ő próbálta mindenütt: nem lehet kiállni sehoh.

Tavaly, a hogy a vasuton találkoztunk, megkérdezte: hová megyek.

Megmonetam neki.

— Oda megy? — csapta össze a kezait elszörnyedve. No az komisz hely, gyalázatos hely, hottentottáknak való, nem tisztességes embereknek.

Ő már próbálta egyszer három napig, neki elég volt, most olyan helyet keres, ahol még nem járt.

Két hét mulva azonban egyszer csak ott termett köztünk. Arról a fürdőről, a honnan jött, kijelentette, hogy nincs a föld kerekéségén nyomorultabb hely,

már inkább megpróbálja még egyszer itt köztünk.

Első nap nem történt semmi baj. De másnap reggel már nagyon ingerült állapotban találtam. Haragos, pattogós szavait már messziről lehetett hallani:

— Na hiszen gyönyörű üdülnő hely, a hol az embert még aludni sem hagyják.

A fürdő gondnoka, a ki mellette haladt, hiába igyekezett a legnyájasabb szóval engesztelni.

— De könyörgöm alásan.

Mikor megláttak, mind a kettő hozám fordult.

— No kérem, tessék megmondani, — hivatkozott reám a haragos öreg ur, — hallott valaki ilyet a civilizált világban, hogy fecskécsket hagyjanak a verandán, épen az ablakom előtt s azok a czudar dögök már korán hajnalban fölverjenek álmomból a csiripelesükkel? Hisz ez kérem ázsiai állapot. Még a tatár csordák sem háborgatják az alvó embert.

— De könyörgöm alásan — mentegőztött a gondnok — még eddig nem tapasztaltuk. A mult héten is voltak vendégeink abban a szobában.

— Hát mit bánom én, ha másnak olyan vastag bőre és olyan süket füle van! — pattogott az öreg ur.

Hiábavaló lett volna neki megmagya-

rítani, hogy nem a fecskék költötték fel, hanem csak úgy felébredt magától, a mi öreg uraknál bizony nagyon gyakran megesik és most rá akarja fogni a szegény, ártatlan fecskékre. Csak még dühösebbé tette volna az ember, ha megmondja neki az igazat. Már úgy is eleget mérgeződött:

— Micsoda gondolat az, fecskécsket rakni az embernek ablaka mellé? Hát itt szánt szándékkal azon iparkodnak, hogy mivel boszantsák a fürdővendégeket?

— De könyörgöm alásan...

— Verjék le.

A szegény gondnok erősen törülgette izzadó homlokát.

— De könyörgöm alásan, azok a szegény ártatlan madárkák. Még nem tudnak repülni, egészen csupaszok szegénykék. És nagy gyönyörűsége telik benne a kis grófkisasszonynak, a ki minden reggel kijön ide a verandára, úgy szereti azokat a madárkákat.

— Szép, hát a gróf különb ember, mint más? — tört ki az öreg urból a méltatlankodás. — Hát a grófkisasszonyok kedvéért van ez a fürdő? A többi vendég csak bagázs? Megyek, pakolok, egy perczig sem maradok ilyen helyen.

A gondnok egyre rimánkodott:

— Könyörgöm alásan...

De a haragos ember nem akart semmi

nak és társadalomnak sem, ma midőn a kereskedelmi szakoktatás magyarsága azt a régi akadályt, hogy nem voltak jó magyar könyvvezetők, végleg megszüntette?

Kell, hogy szava legyen, ha kereskedőink hazafisága nem segít a dolgon! Mondassék ki törvényileg, hogy a kereskedő könyvei hitelesnek csak akkor tekinthetők, bizonyítékul vagy támpontul csak akkor fogadhatók el, ha az állam hivatalos nyelvén vezetettek.

Legyen már egyszer magyar szó!

— **Belföldi hírek.** (A kormány részvétele.) Wlassics Gyula kultuszminiszter meleg hangú részvétirátot intézett a megboldogult főgondnok, Vályi János, gyászoló családjához. — (A nagybereznai választás.) A nagybereznai választókerületben tegnapelőtt történt meg a meggyilkolt gróf Sztáray István mandátumára a képviselőválasztás. Megválasztották a szabadelvűpárti Hegedüs Béla ügyvédet, kinek ellenjelöltje, Nehrebeczky György, a választás közben visszalépett. — (Pártszervezés.) Ugron Gábor országgyűlési képviselő több képviselő társaságában e hó 9-én este Debreczenbe érkezik, a honnan hétfőn reggel tovább utaznak *Büd-Szent-Mihályra*, a hol e napon pártszervező gyűlés fog tartatni.

— **Külföldi hírek.** (A csár és az olasz király találkozása.) A Temps jelenti, hogy Rómából vett értesülés szerint a csár Umberto olasz királylyal a jövő évben Syrakuzában találkozni fog. E találkozásnak nagy politikai jelentőséget tulajdonítanak.

A magyar nemzeti állam nemzetiségi feladatai.

(Folytatás és vége.)

Magyar védte meg az államot. És a míg a magyar honvédelmi esatáiban természetellenesen apadt, addig az egyes

fajok természetes szaporodásuknál fogva számra nézve gazdagodtak. Ezt el nem ismerni igazságtalanság.

De lássuk más tekintetben az eredményeket.

Hol maradt meg legépebben a román faj? A macedónok elgörögösödtek, a czinczárók és a megleno-románok eltörökösödtek, Szerbiában elszlávósodtak és Oroszországban eloroszosodtak.

Romániában? Először elszlávósodtak, azután elgörögösödtek, úgy, hogy a nemzeti szokás, öntudat mindenütt elpusztult; az idegen elemekbe beleolvadt rétegek elfelejtették nyelvüket és eldobták maguktól viseletüket, mindezeket idegenekkel cserélvén fel.

Szükséges volna-e mindezt bizonyítani?

Máshelyt adatokkal, a történelem tanuságával mutatta ki e tények valóságát.

A megleno-románok és czinczárók semmiféle nemzeti öntudattal nem bírnak. Csak elkoresosodott nyelvük mutatja még, hogy az itáliai nyelvcsaládhoz tartoznak. Macedoniában a romániai kormány csak rendkívüli áldozatok árán több iskola, tanító révén tud egy kis nemzetiségi mozgalmat támasztani; a görög elembe való végleges beolvadás e beavatkozás nélkül csak évek kérdése lett volna.

De vajjon ki ébresztette a két román fejedelemségnek, a mai Romániának romániségét nemzeti öntudatra? Hiszen iskolája nem volt s nyelvét végpusztulással fenyegette a görög. A népnyelv a kunyhókba húzódott meg, fennebb románul beszélni szegény volt.

A magyar romániség indította ott meg a kulturharcot, az számüzte onnan az idegen befolyást és öntudatot. E befolyás nélkül a román tartományok elgörögösödtek volna.

Ez csak úgy volt lehetséges, ha a magyar területen a romániség azzal az öntudattal már birt és ha birt hozzá annyi kulturával is, hogy azt tovább adhassa.

Hát tényleg azzal díszkedhetett.

Mikor a többi elszéledt testvérek idegen népek jármaiban nyögve, idegen nyelvet vettek fel és idegen nyelven imádkoztak templomaikban, nálunk irodalmi mozgalom indult meg. A XVI-ik századtól a román nyelv hazánkban állandó művelőkre

talált; ezt a kulturmozgalmat a magyar fejedelmek indították meg. Román nyomdát állítottak fel, templomi könyveket fordítottak le, nem görög, nem szláv nyelvekre, hanem románra és megtiltották az idegen nyelvek használatát, egyházi nyelvül a román nyelvet rendelve.

Kell-e ezt bizonyítani?

Nálunk a faji öntudat a legnagyobb mértékben volt kifejlődve, úgy hogy innen azzal árasztottuk az idegenben lakó testvéreinket.

Ha a magyar állam területén nem részesül e faj, annak nyelve, oltalomban, a Keleten szétszórt románság soha, vagy talán csak késő idők mulva érte volna el azt az eredményt, a melylyel ma díszkedhetik.

A faji öntudatot a magyarok ébresztették fel bennünk és intézményeik szárnyai alatt gyarapodunk kulturában, vagyionban és faji öntudatban.

Erről egy millennáris ünnepélynél megfeledeknünk nem szabad.

Es nem szabad megfeledeknünk még egy körülményről.

A magyar állam területén a románság nagy része jobbágy volt. Epen ilyen jobbágy volt súlyosabb terhekkel megterhelten a román fejedelemségben is.

De nálunk a románság még az ujját sem mozdította meg a járom letévésénél; a felszabadulás nem került még egy barobjába sem.

Más államokban, mint Romániában is, a paraszt saját pénzén váltotta meg magát, a magyarság az őparasztságát felszabadította nagylelkűen ingyen.

Az a fegyver, a mit a románság 1848-ban felemelt, nem a magyar járomtól szabadította meg a népet, hanem az abszolutizmusban egy új járomt akasztott a nyakába, a melytől ismét csak a magyar szabadította meg a nemzetet.

Nem becsületes munka most annyi küzdelem és hányattatás után, a megsértés és a barátság helyett, a millennáris ünnepet egy újabb küzdelemmel kezdeni meg; — a második millenniumban a fajharcot proklamálni vezéreszmének a már konszolidált, erős magyar állam megdöntésére.

Ünnepeljünk!

mentegetőzést meghallgatni. Ő megy, pakol, kiírja az ujságba. Rettenetes az, a hogy itt a vendégekkel bannak.

Minthogy azonban ez az idén már a harmadik rettenetes hely volt, a hol megfordult s minthogy széles e hazában mindenütt csak rettenetes helyekre nyílt kilátása, hát végre az én közbenjárásom mellett annyira-mennyire kiengesztelődött s elfogadta a gondnok ur alázatos indítványát, hogy méltóztassék másik szobát választani.

Elkezdtük hát sorba járni az üresen álló szobákat valamennyi épületben; de egyetlen egyet sem birtunk találni, mely a haragos urnak megtetszett volna. Hiába dicsérte a gondnok, a hogy csak dicsérni lehetett:

— Ez a legszebb szobánk, könyörgöm alásan, az egész fürdőtelepen. . . Ez is nagyon szép, ez a sarokszoba. Innen felséges kilátás nyílik kétfelé is. . .

— Nem kell. Az ablakon átjár a szél.

— Vagy talán ez a földszinti szoba? Nagyon kényelmes.

— Persze, majd pinezébe megyek lakni! Csupa nedvesség.

— No, könyörgöm alásan, ez már csak száraz, — mutatott egy másikat a gondnok.

De a boszus öreg urat nem lehetett kielégíteni. Mindegyik szobában talált va-

lami hibát, ha egyebet nem, legalább egy tintafoltot a padlón vagy a falra firkálva valami nevet.

— Igazán szegény, hogy nincs egy becsületes szobájok. Erdemes volna kiírni az ujságokba.

A szegény fürdőgondnok, a ki a világ legszivesebb embere volt s a ki szörnyen félt az ujságba kiírástól, még egy alázatos ajánlattal állt elő. A törvényszéki bíró ur a 16-os számból szívesen cserélne a nagyságos ural.

— Cserélne? — forgatta nyakát az én haragos emberem. Bizonyosan még rongyosabb szobája van, mint nekem. Engem kérem, nem tesznek bolonddá.

A vége az lett, hogy megtartotta az eddigi szobáját, mely szűk is volt, homályos is volt, mert csak a verandára nyílt az ablaka s minden szobánál, a melyet láttunk, kényelmetlenebb volt, de legalább boszankodásra okot találhatott benne az ember.

Mert a boszuságok most már szakadatlan sorban követték egymást; ki nem fogyott belőle soha a szegény öreg ur.

A verandára mindig jött valaki felesegni vagy legalább ujságot olvasni. Micsoda gyalázatos szokás az, a más ablaka előtt olvasni az ujságot! Hát nem tudják a szobájokban elvégezni? A hölgyek kiültek oda harisnyát kötni, csipkéket hor-

golni, himző rámaikon dolgozni, néha még uzsonnálni is.

— Torkig vagyok már a boszusággal, — panaszkodott nekem.

De azért nem jött el onnan. Dehogy jött volna. Csak a fürdőgondnokot győrtörte minden nap.

— Tessék rendet csinálni, mert azt nem tűröm, hogy az egész világ engem boszantson.

Az igazán szörnyűség volt, ahogy ezt a derék embert boszantották.

— Kérem, hát járja az, hogy az embert folyvást üldözzék? Hogy még az ebédhez se ülhessek nyugodtan? Mindig oda jön valaki s bemutatja magát, hogy ő Szücs Ferencz ügyvéd vagy Nagy István földbirtokos. Hát bánom én, hogy kicsoda! Hagyjon engem enni. Aztán kérem, a nők! Amit azok csinálnak, no az már türehtetlen. Már megint valami aláírási ívvel járnak. A szegény iskolás tót fiuk javára hangverseny. Hát azért jöttem én ide, kérem, hogy a czinczóságait hallgassam? Hogy az asszonyokkal tereferéljek? Az urakkal politizáljak? Kérem, az ember nem mehet sétálni, nem tehet egy lépést, hogy el ne fogja egy utonálló: „Jó napot kívánok. Sétálni tetszik? Elkisérem, ha meg tetszik engedni.” Tetszik az ördögnek.

De legjobban mérgeződött mégis a

A függetlenségiak testvér-háboruja.

— Hentaller kontra Ugron. —

Épületes dolgok folynak ez idő szerint a függetlenségi és 48-as párt két árnyalata közt. A képviselőház tartamának vége felé most sokkal ádázabb módon áskálódnak egymás ellen, mint azt a szakadás idejében tették. A függetlenségi és 48-as pártok bomlottságát mi sem jellemzi jobban, mint Matlekovics Tivadar képviselőnek esete, aki a szélsőbali padokról áttért a szabadelvű-pártra.

Most meg Hentaller Lajos, Gyöngyös képviselője támadja igen élesen az Ugron-pártot. Hentaller a következő nyilatkozatot küldte be a lapokhoz.

Nyilatkozat.

Ugron Gábor több gyöngyösi előkelő függetlenségi párti vezérférfihoz az alábbi sorokat intézte:

Hentaller elvesztvén választóinak bizalmát, szükséges, hogy pártunk megoltalmazza a függetlenségi lobogót. Ezért kérem, szervezkedjenek; állítsanak jelöltet; ha nincs helybeli jelölt, avagy megjelenésünk szükséges, én és elvbarátaim szolgálatukra állunk. Fogadja hazafias üdvözlémet s maradjon

Székely-Udvarhely, augusztus 2.
tisztelő híve

Ugron Gábor.

Kötelességemnek tartom Ugronnak e sorait nyilvánosságra hozni. Nem magam miatt; hisz hason tartalmu leveleket küldözget Ugron Gábor minden Kossuth-párti függetlenségi képviselő kerületébe. De tartozom ezt közzétenni épp a függetlenségi választópolgárok tájékozása szempontjából.

Én, szerény magamról tudom, hogy Ugron bizalmát elvesztettem már akkor, amidőn ő megboldogult Irányi Dániel életében betánczolt a delegációba, én pedig pártom elveihez hű maradtam. Tudom, hogy Ugron bizalmát elvesztettem már akkor, midőn Kossuth Lajos kihonosítása ügyében a kormányt támadtam, ő pedig távol tartotta magát az egész vitától s nem szavazott. Tudom,

hogy bizalmát elvesztettem, mert programomhoz hű maradtam s megszavaztam a polgári házasság behozatalát s nem akartam — mint ő — egy gyékényen árulni azokkal az elemekkel, kik hazánk legszomorubb napjaiban e nemzetnek ostarai voltak.

Nem e miatt közlöm tehát a magyar Rabagas fentebbi levelét, de nyilvánosságra hozom azért, hogy a függetlenségi választó közönség láthassa, mily undorító aknamunkát csinál az Ugron-párt a testvér függetlenségi Kossuth-párt ellen. Az az Ugron-párt, mely minden legkisebb alkalmat felhasznál arra, hogy farkas módjára panaszkodjék, miszerint az ő vizét zavarja a vizet.

Ugron levele tanuságot tehet arról, ki zavarja a vizet.

Hentaller Lajos, s. k.

Gyöngyös város képviselője.

Hentallernek ezen nyilatkozatára nem maga Ugron, hanem az Ugron-párti Magyarország tesz néhány észrevételt, a melyeknek az a veleje, hogy Hentaller Gyöngyösön nem keresztülvihető, már pedig Gyöngyöst kötelessége Ugronéknak megtartani a függetlenségi párt részére. Keresnek hát keresztülvihető jelöltet.

Nyári divat.

Fürdőhelyeken most kétféle öltözék a legerjedtebb, különösen a fiatal leányoknál az egyik a fehér vagy éru, a világoszöld, avagy a színes pettyes fehér piqué s a másik az egyszerű fehér vászonruha.

Az elsőhöz loginkább kabátderekat, vagy figarót viselnek; s a másodikhoz szintén figarót viselnek, vagy még inkább himzett mousseline blouset. A fűző felett viselt fehér batizte ingváll béléssel szolgál az e fajta blousethoz, miáltal megakadályozható, hogy külön bélése miatt a vállak tulerősnek ne tűnjenek fel.

Jobban viselik e nyáron, mint valaha a bobró és figaró-derekat, mert többnyire olyanok, mint egy nagyon kurta jaquette, mely övben végződik és gyakran gallérral s reversekkel készülnek, mint más derekak, inkább csak az elnevezés változott tehát, de az említett disztól eltekintve, gyakran bélelik szil-

nes selyemmel is a figarót, miáltal diszesebb jellegűt ölt.

A Mária Antoinette fibhu, mely fantasztikus mintákban tünezik fel az idén ismét a divat láthatárán, helyettesítheti részben az écharpe övet, főleg ha az selyem mousseline-ből készül.

A szintjatszó tafota, mely szintén nagyon uralkodik a jelen évadban, kevésbé elegáns, mint a fehér mintás egyszínű szövetek, minő például a rendkívül kedvelt kék foulard. Valóságos egyenruhává vált a fiatal leányoknál a sötétkék alapu fehér mintás foulard.

Ugyszólván nincs többé bélelt szoknya. Ha a ruha piqué vagy vászon, szóval szilárdabb szövetű, akkor a mosás könnyítése végett egyáltalán nem bélelik. A többi világos könnyű szöveteket, minő a linom, a gaze, vagy a mousseline, azokatsötétebb alszoknya fölé veszik, de azért övbe ránczolva teljesen független a felső szoknyától.

Fel-feltűnik a láthatáron most egy új fajta szoknya is, melyet a plissirozók nap-sugar-szoknyának neveztek el. Az ilyen szoknya felül teljesen egyforma lapos ráncokkal készül s a ráncok alól mesésen kiszélesednek. A különben egészen kerek szoknya egy nagy napraforgó virághoz hasonlítható és csakis kiválóan széles, leg-alább két és fél méter szélességű szövetből készíthető. Lehetetlen azonban otthon meg-ránczolni s talán nem is fog általánossá válni a redőzés drágasága miatt.

A piqué minden színben és mindenféle mintával el van terjedve fürdőhelyeken. De legeredetibb az efféle öltözék kiegészítésül matrözkalap, mely szintén fehér piquéből készül a ruha színéhez, vagy ha az fehér, akkor az övhöz hasonló szalagszegélyzettel. Szóval a fehér pique matrözkalap a legdivatosabb jelenleg.

Mostanában, midőn az öltözékek inkább falusias, mint városi jellegűek, a matrözkalapok elterjedtsége dacára is, a szalma-kalapok uralkodnak, még pedig nagyobb prémiummal, hogy az arezót, mint a nyakat megvédjék a nap sugarai ellen. Ezek, vagyis az ugynevezett bergére kalapok a helyett, hogy fel lennének hajtva, mint a XVI-ik Lajos korabeliek, lehajlanak a nyakra és gazdagon vannak virággal ékítve. — Nagy előnyük ezeknek, hogy nélkülözhetővé teszik a kissé mindig alkalmatlan napernyőt.

Igy vagyunk a lábbelivel is, melyet lehetlenség nem alkalmazni egy kicsit az öltözékhez. Könnyű nyári falusias öltözékhez sárga bőrezipőt viselnek, melyhez hasonló színárnyalatu harisnya szükséges, a diszes öltözékekhez az annyira divatos kivágott fehér zergebőr cipő már csakis fehér selyem-harisnyát igényel.

A vörös-barna vagy fekete zergebőr, vagy selyemcipőhöz legszebb a fekete selyemharisnya. Kiránduláshoz vagy utazásra a magas sarok tökéletesen száműzetett és az e czélra alkalmas sárga bőrezipők sarka inkább angolos.

Irodalom — Művészet.

* *Az első kedves.* Olasz regény írta Gerolamo Rovetta. Egy elhanyagolt fiatal asszony története, a kinek férje csupán akkor jön arra a tudatra, hogy milyen kincse van, mikor más valaki is áhítozik már rá és megkísérli, nem lehetne-e a maga számára megkaparítani. A harez a férj és a kedvesjelölt között az elsőnek győzelmével végződik, a mi nemcsak erkölcsi szempontból megnyugtató, de igazságos is, mert minden hibát dacára többet ér a férj, mint az imádó. A pompás humorral és bájos egyszerűséggel megírt történetet Tábori Róbert fordította magyarra és megjelent az Egyetemes Regénytárban. Ára piros vászonkötésben ötven krajczár.

verandára járok miatt. A fürdőgondnoknak volt mit hallgatni:

— Ha tovább boszantanak, hát majd meglátják, hogy mit csinálok. Közéjük lövök.

— De könyörgöm alásan, talán tet-szenék más szobát választani, — esengett a gondnok.

— Nem választok más szobát — jelentette ki a haragos ur — nekem is megvannak emberi jogaim. Még a féreg sem hagyja magát eltaposni.

Ennek az erélyes önvédelemnek meglelt aztán a hatása. A lövéssel való fenyegetéstől megijedtek az emberek, a férfiak is, a nők is. Most már üres maradt a veranda, élő ember nem merete oda tenni a lábát.

De ha azt hitték, hogy az öreg ur most már megnyugszik, nagyon csalódtak.

— Micsoda újabb boszantás ez? — mérgelődött megint. Hát bántott ő valakit? Mit bujkálnak ő előle, mintha valami emberevő zsvány volna? Neki nincs baja senkivel, a ki tisztességesen viseli magát. Ő senkinek sem vétett, hát miért bántják őt?

Igazán megfoghatatlan volt, hogy miért bántják őt. Még a kiszolgáló személyzet is. Alig hogy belép az étterembe, már ugrik elejébe három pinezér is:

— Mit méltóztatik parancsolni?

— Takarodjanak a pokolba — kergeti el a szemteleneket.

Hát azok elkotródnak, de az öreg urnak aztán esőngetni kell és az borzasztó dolog:

— Micsoda figyelmetlenség ez? Hát így szolgálják ki a vendéget?

A pinezerek már remegnek, mikor esőnget. És az egész ebéd lefolyása alatt mindig esőnget. Mert mindig van valami baj:

— Micsoda utálatos meleg sört adtak ide? Azt hiszik, hogy disznó az ember s minden moslékot megiszik?

Másnap már más a baj:

— Megbolondultak, hogy ilyen jeges italt adnak? Kiszedi az embernek a fogát.

A pecsenye soha sines becsületesen megsütve, vagy félig nyers, vagy kiszáritották; a főzelék hitvány kotyvalék, a tészta pedig csiriz. Az ember herringgő soványodik ezen a nyomorult kosztos s több boszuságot nyel, mint falatot.

— Ugy-e mondtam, hogy nem lehet itt kiállni? — bizonyította nekem. — Jöjjön kérem, próbáljuk meg másutt.

De mikor kijelentettem, hogy már én csak maradok, szánakozó megvetéssel nézett végig rajtam:

— Hát tessék, de én nem fogok a pénzemért boszuságot nyelni. Keressék magamnak olyan helyet, a hoi meg-beesülnek.

Dobiecki Sándor jubileuma.

Debreczen, augusztus 7.

Férfiúi erényeket, valódi érdemeket ünnepel holnap a debreczeni vasuti üzletvezetőség. Huszonötödik évfordulóján annak, hogy *Dobiecki Sándor* üzletvezető a közpályára lépett. Arra a pályára, amelynek sikereihez fűződik legelső sorban hazánk közgazdasági életének bámulatosan modern fejlődése. A vasutépítés terén kezdte meg működését s azután átlépett a magyar államvasutaknak a művelt külföld által is bámult nagyszerű hálózata kormányzó testületébe.

Alig két éve, hogy e vasutak északi vonalainak élére állították Dobiecki Sándort, mint üzletvezetőt s e rövid két év alatt magasfokú képzettségével, szeretetreméltó modorával, közügyeink iránt tanusított jóakaratu élénk érdeklődésével egyszerre meghódította ezt a nehezen melegedő debreczeni társadalmat. Az üzletvezetőség nagyszámu tisztikara az igazságos, erélyes és gondos hivatalfőnököt tiszteli, becsüli ő benne; — mi, akiket hivatali kötelek nem kapcsolnak hozzá, — a város egyik kimagasló polgárának, a jeles hazafinak adózuunk becsülésünkkel és tiszteletünkkel.

Az üzletvezetőség ugyan szűkebb körben, mintegy családias jelleggel tervezte a holnapi jubilaris ünnepélyt, de azért részt kíván venni abban városunk intelligens társadalma is, amely teljesen méltányolni tudja azt a buzgalmat, amelylyel Dobiecki Sándor az idegen elemekből alakult üzletvezetőség nagy és tekintélyes testületét beolvasztani igyekszik az ősi debreczeni társadalomba; hálás tud lenni azért a jóakarattal, amelylyel Debreczen minden kulturális, főként pedig kereskedelmi és forgalmi törekvéseit, vállalatait széles hatáskörében támogatja és igazi lelkesedéssel telik el annak látására, hogy a felügyelete alá helyezett vasutak segítségével a Kárpátok tövében, a nemzetiségek között a hazafiságnak éltető melegével ápolja a magyar állameszmét.

A holnapi jubileum két részből fog állani: Délelőtt 1/2 11 órakor az üzletvezetőség összes személyzete és a vidéki állományok küldöttjei testületileg összegyűlvén, tisztelogni fognak az ünnepelt főnöknek, akit *Szell Mór* felügyelő üdvözöl. Ugyanekkor nyújtják át neki az értékes emléktárgyat.

Azután egyéb testületek, társulatok tisztelognak: a jogász- és tisztviselői kör, amelynek Dobiecki Sándor buzgó alelnöke és a helyi vasut r.-társaság, amelynek igazgatósági tagja.

Este 8 órakor bankett lesz a Nagyerdei vendéglőben; ezt megelőzőleg a vasuti altisztek az állomástól a nagyerdőig lampionos menetben, zeneszóval vonulnak végig a városon.

Az ünnepelt életrajzi adatait a következőkben közölhetjük:

Dobiecki Sándor édes atyja D. József lovag, földbirtokos volt. Született Tordán Erdélyben, 1848. nov. 19-én. Középsiskolai tanulmányait a kolozsvári ev. ref. kollégiumban 1866-ban végezte be. — 1866—1871-ben a bécsi műegyetem hallgatója s 1867—1869-ben a műegyetemi magyar kör elnöke volt. Mérnöki okleve-

let Budapesten szerzett. 1870. jan. 1. tartalékos tisztnek nevezték ki a 9. tábori tüzérezredhez. 1871. a vasutépítésnél, később a kolosi benei és brassói nagyobb pályafentartási munkák vezetésénél nyert alkalmazást, hol fokról-fokra a főmérnökségig emelkedett. 1886-ban I. osztályu miniszteri főmérnöknek nevezték ki a műszaki tanácshoz. Ennek feloszlata után 1887-ben a miniszterium a vasuti s hajózási főfelügyelőséghez helyezte át főfelügyelőnek. 1893-ban államvasuti főfelügyelőként üzletvezetői helyettesé nevezték ki Zágrábba. — Onnan jött Sággy Gyula halála után 1894. szeptemberben Debreczenbe, az itt székelő üzletvezetőség élére. A szakirodalom terén is kitűnt és előkelő helyet vívott ki ott magának. Munkái a következők: *Utí emlékeink* (Budapest 1884.) *Európai Oroszország* (Brassó 1886.) *Helyiérdekű vasutaink* alapítása, építése, üzlete (Budapest 1893. megjelenet a M. Mérnök és Építész-Egylet könyvkiadó vállalatában; 23 és fél nyomtatott iv.) E művével 1888-ban az egylet nagy díjat, az aranyérmert nyerte. Kéziratban van még: *Talaj- és töltéscsuszások* különböző fajai s a nagyobb mérnöki munkálatok, melyeket ezekkel szemben létesítettek. (Az 1885. országos kiállítás alkalmából készült háromkötetes munka, melynek egy részét szerző a M. Mérnök és Építész-Egyletben olvasta fel.) 1889-ben az említett egylet Közlönyét ő szerkesztette. Az Athenaeum nagy Lexikona szerkesztésében is részt vesz. O írja a vasut körébe tartozó nagy czikkeket.

Táviratok.

— A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától. —

A czár Párisban.

Budapest, augusztus 7. Párisból távirják, hogy pétervári jelentések szerint a czár szeptember végén érkezik a francia fővárosába.

Arton felmentve.

Budapest, augusztus 7. A párisi semmitűszék Artont felmentette a hat évi kényszermunka alól, mert az ítélet előtt elfeledték a tanuvalomást felolvasni.

Vasuti szerencsétlenség Rákospalotán.

Budapest, augusztus 7. A rákospalotai rendező pályaudvaron ma reggel két tehervonat 30 waggonnal összeütközött. Nyolcz waggon izzéporrá tört. Emberéletben nincs kár.

Gyár-égés.

Budapest, augusztus 7. Krisztiániban egy óriási ládagyár sok melléképületével együtt leégett. Hat ember meghalt, 13 megsérült. Hármán azonnal elpusztultak a lángok között.

Földrengés Csehországban.

Budapest, aug. 7. Brúxben erős földalatti mozgás volt, mely emberhalált nem okozott ugyan, de sok pusztítást vitt véghez.

Veszedelemes czethal.

Budapest, augusztus 7. Hammerfest mellett a tengeren egy czethal felborított egy halászbarkát. A rajta ülők közül hárman a tengerbe fultak.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A Gönczy-egyesület „Otthon“-a Keresk. akadémia palotájában.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra között, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órakor, ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában Nyitva van minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 óráig.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumbannitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

— Személyi hír. Rásó Gyula királyi tanácsos, alispán ma reggel a berettyókőrösi ármentesítő társulattal megtartandó tárgyalásokra Karczagra utazik, a honnan a ma esti gyorsvonattal tér vissza városunkba.

— Szemle a házl ezred felett. A 39-ik számú közöshadseregbeli gyalogezrednek kemény napja lesz holnap. Pokorny Hermann altábornagy, hadosztályparancsnok a ma esteli gyorsvonattal Nagyváradról Debreczenbe érkezik, hogy a csabaiakkal kiegészített ezred felett szemlét tartson. Tiszteletére ma este a „Bika“-szálloda földszinti éttermében a katonazene közreműködésével bankett lesz.

— Újabb kinevezések a kongrua-bizottságban. A katolikus lelkészek és segédlelkészek jövedelmének Hajdúvármegyében eszközendő összeírását felülvizsgáló bizottságba egy a törvényhatóság, mint az egri érsekség részéről megtörténtek — a mint azt annak idején megirtuk — a kinevezések. Firczak Gyula munkácsi görög katolikus püspök ma küldötte meg a megyének a kinevezésre vonatkozó okmányt. A munkácsi görög-katolikus egyházmegye részéről Varga László hajdúböszörményi, Ujhelyi Andor és Fodor János hajdu-dorogi lelkészek jöttek a kongrua-bizottságba.

— Vályi János temetése. A tiszántuli ev. ref. egyházkerület főgondnokát Vályi Jánost tegnap délután temették el a szatmármegyei Majtison óriási részvét mellett. Megjelentek a temetésen Kun Bertalan tiszánineni, Kiss Áron tiszántuli püspökök, Zsilinszky Mihály államtitkár a vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselőjében. A kerület 15 esperese közül 11, több egyházmegyei gondnok: Dégenfeld József gróf, Horthy István, Uray Imre, Isaák Dezső; a környékbeli ref. papság és intelligencia nagyszámmal, a debreczeni kollégium, a szatmári főgimnázium, a debreczeni és szentesi ref. presbiteriumok küldöttségei (utóbbi részéről Filó János és Sima Ferencz országgyűlési képviselő) a Vályiakkal rokon Teleki gróf család számos tagja. A diszes ravatal, melyet egészen elborítottak a koszoruk, a virágházban volt felállítva. Itt mondott Kiss Áron püspök gyönyörű imát, a kastély előtt pedig, hová azután vitték a koporsót, Kun Bertalan püspök tartott remek szép beszédet, amelyben az elhunyt főgondnok hazafiai érdemeit méltatta. Megható volt látni a majtisi és a szomszédos falvakból összesereglett egyszerű földmives népet, amely nagy tömegekben ünneplő ruhában haladt a gyászmenet élén. A temetőben F. Varga Lajos majtisi lelkész bucsózott el a halottól. Az egyházmegyei tanítói kar gyászdalokat énekelt. A debreczeni ev. ref. egyház presbiteriumának küldöttsége tegnap délelőtt tisztelgett a bánatos megtört szívű özvegnél. Dicsőfi József lelkész tolmácsolta az egyház részvétét. A kol-

egium küldöttsége is ugyanazon időben condoleált *Sass Béla* igazgató vezetése mellett. A debreczeni küldöttségek az esti vonattal visszaérkeztek. A diszes temetést *Dankó Mihály* rendezte Debreczenből.

— **Értesítés.** Az ágost. hitv. ev. templomban az orgona már elkészült, s így aug. 9-től kezdve minden ünnep és vasárnap a szokott időben, d. e. 10 órakor, d. u. 3 órakor istentisztelet tartatik.

— **Eljegyzés.** *Lőw Ignác* Skucból (Csehország), *Lőw József* hírlapíró testvérbátyja, jegyet váltott *Reich Gizella* kisasszonnyal, *Reich Antal* bielitzi-bialai (O.-Szilázia) gyártulajdonos kedves leányával. Boldogság legyen frigyük kísérelője!

— **A nagygyakorlatok.** A 39-ik számú gyalogezred f. hó 19-én fejezi be az ezredgyakorlatokat s azután a csabaiakkal együtt a nagy hadgyakorlatokra vonul, a melyek augusztus 21-től szeptember 15-ig tartanak. A 39-ik gyalogezred *Köbölkut* és *Monos-Petri* községekben fog tartózkodni. Ez évben *Pokorny Herman* altábornagy vezetése alatt hadosztály-gyakorlatok lesznek, amelyeknél a nagyváradi és aradi dandárok lesznek egymással szemközt.

— **Megfelebbezett tisztujtítás.** A Hajdú-Böszörményben megejtett tisztujtítás ellen — mint értesülünk — felebbezést adtak be. A dolog története ugyanis az, hogy Böszörményben a 96 választó képviselő közül 48 ezelőtt 4 héttel választatott. E községi képviselőválasztás ellen felebbezés adatván be, a választást megsemmisítették. A törvény értelmében az ujonnan alakult képviselő választja az új tisztikart, de egyetlen új képviselő sem volt, a régiek se szavazhattak, így nem teljes képviselő restaurált. Másik ok a felebbezésben izatás bent a városházban, a hivatali szobákban. Érdeklél várjuk a felebbezés eldöntését. Ha új választás lesz is, tudósítónk szerint, a tisztikar aligha fog változni.

— **Husz íves felebbezés.** A múlt hónapban oly sok izgalom között lefolyt városi rendkívüli közgyűlésen létrejött városi új szervezeti szabályzat ellen számos bizottsági tag felebbezést fog benyújtani, a melyet aláírás végett most köröznek a városatyák között. A felebbezés — mint értesítenek — körülbelül *husz ívnyi* terjedelmű. A roppant írás-halmazban az *indokolás* legnagyobb részét az képezi, hogy a bizottsági tagoknak nem adatott elég idő a szervezési javaslat tanulmányozására, hogy készületlenül fogtak a tárgyaláshoz, aztán hogy a szervező bizottság túllépte hatáskörét, a midőn nem csupán az árvaszék szervezésére szorított. Főindokul hozza fel a felebbezés, hogy a tisztviselők fizetésemelésére és a lakbérre megállapított 81000 frtnyi többletnek fedezésére a költségvetésben alap nincs. Kifogásolja azt is, hogy a 23 tisztviselő is részt vett a szavazásban (?) stb. A felebbezést csaknem kivétel nélkül a függetlenségi és 48-as párthoz tartozó bizottsági tagok írták alá. Ha — mint az ügy is kívánja — a felebbezett ügy gyors elintézését nyert, a tisztujtítás mindazon által még ez év utolsó hónapjaiban megtartható lesz.

— **Pusztító vihar.** A gyöngye szivüek azt hitték, hogy az utolsó itélet jött el. Olyan rettenetes vihar vonult el, vadul tombolva, ma hajnalban fél 4 óra tájban Debreczen felett. Az elemek borzalmasan szép játéka volt ez, amelynek harsogó zaja fölriasztotta esőndes hajnali álmából az egész várost. Szakadó zápor zuhogott, a recsegve hajladozó faágak között örült táncot járva sivitott a szél s haragosan dörögtek közel és távol a vihartól kergetett sötét fellegek. — És e nagyszerű hangverseny-zenéhez a

menybeli dinamó-gép nyújtotta a fonséges villamosvilágítást. Ritka természeti látvány volt az éjszaka viharos sötétségben ez a szakadatlan villámlás, mely hol vakítóan fellobbanó, hol félig eltűnő, de újra meg újra előjövő fényével incselkedve világította be a záporba fűdő várost. A vihar a város területén is okozott kisebb-nagyobb károkat; de sokkal nagyobb pusztítást vitt véghez a vidéken. A tanyákon (Ebes-Szepesen) házfödeleket, kerítéseket bontott meg, buzaasztogokat, keresztekét hordott szét. *Sárándon* kéményestül együtt leemelte a vasuti állomás főépületének födelét és úgy elhordta az állomás nyitott szentártó színjét, hogy azt sem tudják, hová lett. Szoboszlón a madarakat olyan tömegekben verte le a vasuti vágányra, hogy a reggeli vonat e miatt csak másfél órai késéssel jöhetett be Debreczenbe.

— **Bábaképző intézet.** *Wlassics Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszter, mint a Debreczenben létesítendő bábaképző tanfolyam legfelsőbb hatósága ma megküldötte gróf *Dégenfeld József* főispánhoz a tanfolyam igazgatói állására szóló kinevezési okmányt, amelylyel ez állásra megfelelő illetményekkel Dr. *Kenézy Gyula* vármegyei tb. tiszti főorvost nevezte ki. A kinevezéssel egyidejűleg egy leiratot is küldött a miniszter, a melyben arról értesíti a főispánt, hogy az új tanintézetnek megfelelő állandó helyiségre lesz szüksége.

— **A karikadobás.** *Tolnay István* hajdúhadházi napszámos ember ott esavargott tegnap délután a vásártéren s *Galló István* karikadobónál játékba kezdett, hogy valahogy egy kést nyerhessen. Lassanként eldobált 1 frt 30 krt, miért annyira dühbe jött, hogy *Gallónak* neki ment s egy bottal fejbe ütötte. A dolog vége nagy verekedés lett. Egy néhány ott ácsorgó honvéd-husár nem nézhette békésen a *Tolnai* gorombáskodását s *Gallónak* pártjára keivén *Tolnai* kardjaikkal alaposan összevagdalták. A két sebesült ma állott a második kerületi kapitányság előtt, hol mindketten visszavonták panaszukat.

— **Tompa Mihály emlékezete.** Feketehegy fürdőben néhány évvel ezelőtt *Tompa Mihálynak* egy magaslaton szobrot emeltek. — A fürdő közönsége azóta minden évben július utolsó vasárnapján megkoszorúzza a szép mellszobrot s ünnepele a *Virágregék* költőjét. Ez az általános ünnep most — mint nekünk írják — elmaradt. Egy szűkebb körű társaság azonban tegnapelőtt mégis kivonult a költő szobrához; *Vargha Gyula* az akadémia tagja elszavalta *Tompa* hatyudalát, *Könyves Tóth Kálmán* debreczeni ev. ref. lelkész pedig saját alkalmi ódáját olvasta. Az óda, mely a költő pap keneteljes nyelvén volt megírva, mély benyomást tett az összes jelenvoltakra.

— **Vásári történet.** Valahonnan a vidékről jött be tegnap este a vásárra *Nagy György* sertéshajcsár s társaival együtt az állomás épülete mellett levő tisztikar kertjében a fübe feküdtek le aludni. *Nagy György* mintegy négyszáz forintot hozott magával, amely a nyakán csüngő zacskóba rejtett el. Alig aludtak el a kifáradt idegének, a mikor valami ismeretlen ember a közepén fekvő *Nagy György* nyakából a pénzt ellopta. *Nagy* a rángatásra azonnal felébredt s fél álomban üldözőbe vette a vakmerő tolvajt. A mint az állítása szerint alacsony, szőke embert kergetni kezdte, neki szaladt egy sürgönypóznának s ott fejét összetörve, összeesett. A tolvajt, akinek ilyen formán sikerült a pénzzel szerencsésen megszöknie, most a rendőrség keresi.

— **Kifüntetett iparossegédek és tanoncok.** Nagy napok lesz rövid idő múltán azoknak a szorgalmas iparossegédeknek és tanoncoknak, a ki a munkakiállításon részt vettek. E hónap közepén ugyanis bezárják

a kiállítást, a mit a díjak kiosztása fog megelőzni. Az ünnepélyes aktus az ünnepélyes csarnokában fog végbemenni, ott osztják kik nyilvánosan a díjakat azoknak, a kik megérdemlik. — A munkakiállításon debreczeni iparossegédek és tanoncok is többen vettek részt és pedig nem eredménytelenül, mert többen díjat is nyertek. A Debreczenből részt vett iparos segédek közül első díjat (5 aranyat) nyert *Nyalka István*; második díjat nyertek és pedig 2 aranyat *Kovács József*, *Nagy Ferencz*; egy aranyat nyert *Kovács József*. Az iparostanoncok közül első díjat nyert (2 aranyat) *Zenerovits Gyula*, második díjat: egy aranyat kapott *Weisz Mihály*. A nyertesek szép sikere szolgáljon mindnyájuknak buzdításul a jövőre nézve.

— **Felfedezett régi büntény.** Ez év július havának 7-ikén *Szent-György-Abrány* község határában a földbe elásva egy férfi hullát találtak. A csendőrség azonnal nyomozást indított, amelynek folyamán megállapított, hogy a hulla a nagykászéri illetőségű *Timár György*, aki még az 1894. év augusztus havában nyomtalanul eltűnt. Sikerült a tettest is felfedezni *Plestyák Mikály* szent-györgy-ábrányi lakos személyében, aki beismerte, hogy *Timárt* ő ütötte agyon és ásta el. — *Plestyákot*, valamint a vele vadházasságban élő *Hoczkó Borbálát*, aki az esetről tudomással bírt, a csendőrök letartóztatták és átadták a nagykállói járásbírósnak.

— **Honvéd árvák nevelése.** A honvédelmi miniszter tudatja Debreczen város közönségével, hogy Budapest székes főváros törvényhatósága által *József főherczeg* honvédfőparancsnokságának 25-ik évfordulója emlékére, a m. kir. honvédség kötelekibe tartozó vagy tartozott egyének árvái vagy félárvai nevelése céljából létesített alapítványi helyek közül a folyó évben a *József fi-árvaházban* 2 hely, az *Erzsébet leány-árvaházban* szintén 2 hely kerül betöltés alá, melyekre nézve a kijelölés joga, az illetőségre való tekintet nélkül *József főherczeg*et, illetőleg családjának mindenkor legidősebb férfitagját illeti meg. A kellően felszerelt bélyegtelen kérvények ez évi augusztus hó 20-ig nyújtandók be a honvédelmi miniszterhez. A pályázati feltételek a városháznál meg ekinthetők.

— **Makacs öngyilkos.** Nagy esődület volt Budapesten tegnap délután 1 órakor az Akadémia-utca 5. számú ház előtt. A esődületet egy életunt aggastyán okozta. *Fischer Emilnek* hívják a szerencsétlen férfit, a ki Akadémia-utca 5. szám alatt levő lakásán nagy konyhakéssel felvágta a hasát. Mikor látta, hogy így nem hal meg mindjárt, kiszaladt a szobájából, hol egyedül volt, egyenesen ki a III. emeleti folyosóra, a honnan leugrott az udvarra. Jajgatására elősiettek a lakók, a kik mindjárt a mentőket hívták segítségül. A mentők a szerencsétlen aggastyánt a Rókus-kórházba szállították, hol most haldoklik. Az öngyilkos *Fischer Emil* 57 éves debreczeni születésű, nyugalmazott vasuti titkár volt, a ki már évek óta súlyos betegségben szenvedett és valószínűleg a betegsége kergette a halálba. Szobájában az asztalon egy papírszeleten rokonainak e sorokat hagyta hátra:

— Meg kell halnom. Isten veled!

— **A pogányság felelevenítése.** Párisban a pogányság felelevenítésére alakult liga mind határozottabban fejti ki programját. Felhívásában kifejti, hogy az emberi élet, melyet az Istennek öröme és vigasságra alkotnak, tizennyolcz század óta betegségben szenved. A keresztényen aszkézis a népet kiirtotta s a földet siralomvölgygyé változtatta. Az emberiséget csupán a régi istenekhez való visszatérés mentheti meg. A zord titokzatos egyházi ünnepek helyébe állítsák vissza

a bacchanáliákat, a saturnaliákat s ismét visszatér a földre a vigság és öröm. Az emberek nem vetnék meg többé az életet átmeneti állomás gyanánt, hanem az istennek legbecesebb ajándékául fogják fel; boldogokká s ez által jókká lennének. A szeretet uralkodnék s megvalósítaná a testvériség és az örök béke fenkölt ideálját. Kilitásba helyezik továbbá azoknak az üdvözlő leveleknek publikálását, melyeket a ligához kiváló írók, mint Jean Richepin, Marcel, Prévost, Aurélien Schol, Jean Lorrain írtak. A liga és a felhívás a francia klerikális lapok részéről nem részesült valami barátságos fogadtatásban.

Változás a vasúti menetrendben.
Az államvasutak igazgatósága több személyszállító vonat forgalmát, a mely csak az ezredéves kiállításra tekintettel hozott be — miután az utazó közönség nem vette kellőképpen igénybe — beszünteti augusztus 17-től kezdve. Így megszűnnek a püspök-ladány—debreczeni vonalon a Debreczenből reggel 4 órakor induló és Püspök-Ladányba reggel 5 óra 11 perczkor érkező személyvonat; a budapest-szolnok-nagyvárad vonalon: A Nagyváradról reggel 4 órakor induló és Budapest keleti pályaudvarra déli 12 órakor érkező 511. számú személyvonat Nagyvárad-Püspök-Ladány és Szolnok-Budapest között, minélfogva ez a vonat csak Püspök-Ladány és Szolnok között fog továbbra is forgalomban maradni. Továbbá a Budapestről éjjel 11 órakor induló és Nagyváradra reggel 7 óra 20 perczkor érkező 512. számú személyvonat Budapest és Püspök-Ladány között; e szerint ezen vonat csak Püspök-Ladány és Nagyvárad között fog továbbra is kölekedni.

A madártollak villamossága. A madarak tollazata pompás és szabályos elrendezésével önkéntelenül is arra figyelmeztet, nem a tollakban rejtőző villamosság izolálja-e olyan rendszeresen a madártollat a csodás tollvértetét? Ha dörzsölt peesétviaszszal közelgünk, a tollazathoz, csakugyan felborzolódik. Exner fizikus észrevette, hogy egyes tollakban a levegőben való forgatás után villamosság fejlődött melyet a léggel való surlódás fejleszt bennük. De a madártollak nem minden tolla fejleszt ezt a villamosságot. Exner még erősebb áramot idézett elő azáltal, hogy két tollat dörzsölt össze és pedig egy szárnytollat egy pihetollal. Nehány csekély dörzsölés már a leglázasabb nyugtalanságba ejtette a mágnesűt. A tollak villamossága hol pozitív, hol negatív és a bennük keletkezett áramot viszonylag sokáig meg is őrzik. Két összedörzsölt toll még 48 óra múlva is villamosságot árukt el.

Posta-segédtsztek kiképzése.

— Tanfolyam Debreczenben. —

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a posta- és táviridánál kezelési szolgálatra alkalmazandó és a XI-ik fizetés osztályban 500 forintról a 700 forintra emelkedő fizetéssel, továbbá az 1893. évi IV. t.-cz. által megállapított lakpénz illetményekkel javadalmazott posta- és távirida segédtsztek kiképzésére f. évi szeptember hó 15-től kezdve a nagyvárad-i posta- és távirida-igazgatóság kerületében a debreczeni és nyíregyházi posta- és távirida hivataloknál hat hónapra terjedő gyakorlati tanfolyamok létesítését rendelte el.

Ezen tanfolyamokra hallgatókul felvétetnek:

1. Első sorban az 1873. évi II. t.-cz. 5. §-a értelmében kisebb hivatalnoki alkalmaztatásra igényjogosultsággal bíró igazolványos katonai altisztek.

2. Postamesteri, vagy kiadói minőségben szolgáló oly férfiak, kik a gymnázium-, reál-, vagy polgári-iskola negyedik

osztályát, vagy ezekkel egyenrangú más iskolák megfelelő osztályait elvégezték.

3. Ugyanazon iskolai előképzettséggel bíró és 18-ik életévüket meghaladott más férfi jelenkezők; végül ha ily pályázók kellő számmal nem találkoznak.

4. A fenti iskolai előképzettséggel bíró 16-ik életévüket betöltött ifjak is.

A felvételre megkivántatik továbbá annak igazolása, hogy a folyamodó

a) a 35-ik életévet még nem haladta túl; b) magyar állampolgár, c) a magyar, illetve ha horvát, szlavon-országi illetőségű, a horvát nyelvet szóban és írásban teljesen bírja, d) feddhetlen előéletű, e) a posta- és távirida-szolgálatra testileg is teljesen alkalmas, mely körülmény közhatalossági orvosi bizonyítvánnyal igazolandó.

A tanfolyam hallgatói, beiratási és tandíj fejében tíz (10) forintot kötelesek fizetni s e díj lefizetése alól csak az igazolvánnyal bíró katonai altisztek mentetnek fel.

A tanfolyam szabályszerű bevégzése és az előirt szakvizsga tétele után a hallgatók posta- és távirida segédtszti állásra nyerne képesítést, illetve a posta- és segédtszti jelöltek létszámába vétetnek fel s tanusítandó magatartásuk és hasznavehetőségükhöz képest neveztetnek ki segédtsztté, a 4-ik pont alatt említett hallgatók azonban kineveztetésére csak 18-ik életévük betöltése után számithatnak.

Felhivatnak mindazok, kik ezen tanfolyamokba belépni óhajtanak, hogy sajátkezüleg irt, születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal kellően felszerelt kérvényüket f. évi augusztus hó 31-ig és pedig a már közszolgálatban állók rendes előjárásuk után, a többiek pedig az illető szolgabíró, vagy polgármester közvetítésével a fentebb említett, a tanfolyam helyére nézve illetékes posta- és távirida igazgatóságánál Nagyváradon nyujtsák be.

Tanügy.

Beiratkozások az ev. ref. főiskolába.

Az ev. ref. főiskola gymnáziumi igazgatósága az érdekelt szülők tájékoztatására a következő értesítés közlésére kérte fel lapunkat: A debreczeni ev. ref. főgymnáziumban az ezredévi országos kiállításra való tekintetből az 1896/7. iskolai év szept. 10-én kezdődik. Az első osztályba való felvétel s a mennyiben a tanintézet régebbi növendékeinek a múlt isk. év végén történt beiratkozása folytán a többi osztályok létszáma meg nem telt, ez osztályokba való beírás szept. 10-16. napján történik. A beírás 4 első napján csak prot. vallású növendékek jelentkezhetnek a felvételre, a 3 utolsó napon pedig a mennyiben az egyes osztályokban hely marad, bármily hitfelekezet tagjai felvétetnek. Azon régebbi növendékek, kik a múlt isk. év végén beiratkoztak, szept. 13-ig (bezárólag) beirási lapjukkal és bizonyítványukkal osztályfőnökeiknél jelentkezni tartoznak, különben helyekre mások vétetnek fel. Az iskolai évnek istentisztelettel való ünnepélyes megnyitása szept. 17-én történik s ugyanazon napon a tanítás is megkezdődik. A javító és pótló vizsgálatok: a VIII. osztályé szept. 7-én, az V—VI. osztályé szept. 8-án, az I—IV osztályé szept. 9-én tartatnak meg. A felvételi vizsgálatok szept. 9—11-én délelőtt lesznek. A múlt isk. év végén engedélyezett magánvizsgálatok szept. 10—12. napjain tartatnak (délelőtt írásbeli, délután szóbeli vizsgálatok.) — Az írásbeli érettségi vizsgálat szept. 8—12, a szóbeli és javító érettségi vizsgálat szept. 15—16. napjain tartatik. Jelentkezni lehet a teljes érettségi vizsgálatra szept. 7. déli 12 óráig, a javító és szóbeli vizsgálatra pedig szept. 12-ig bezárólag. A tandíj, tápintézet és kollegiumi bentlakásért való folyamodványt aug. 25-ig kell az igazgatósághoz benyujtani. — Az igazgatóság.

Párbaj egy szép asszonyért.

Pár nap előtt közöltük azt a fővárosszerte nagy izgalmat keltő családi botrányt, melynek egyik szereplője a férj, a másik szereplője a tettenért udvarló volt. Az udvarló Fackh Leó lovag huszárhadnagy, a férj báró Fekete Ferencz Alberti-Irsán állomászó és Budapestben lakást tartó huszárkapitány, aki nejjével együtt néhány évvel ezelőtt hosszabb ideig lakott Debreczenben. — A botránynek tegnapelőtt egy rendkívül súlyos feltételek mellett megállapított és csodálatosan szerencsés eredménnyel végződő párbaj volt a folytatása. A párbajok történetében páratlan esetről tudósítunk a következőket írja:

Délután öt órakor történt meg a párbaj a Ferencz József-laktanyában báró Fekete Ferencz huszárkapitány és Fackh Leó lovag huszárhadnagy között. Először Fekete érkezett meg a helyszínére segédeivel Jovanovics őrnagygyal, Maczkassy kapitánnyal és orvosával dr. Farkas Lászlóval. Pár perczrel később érkezett meg Fackh segédjeivel Kosztolányi tüzérkapitánnyal és Ásboth Jenővel.

A felek a legnagyobb elszántsággal néztek a küzdelem elé. A párbajt Maczkassy vezette. A hajmeresztő feltételek a következők voltak: Háromszori golyóváltás, legyes, vont csövű pisztolyokkal, 20 lépés advance-val.

Az adott jelre mindkét fél kilépte az advance-ot. Először Fekete lőtt, de nem talált. Utána Fackh lőtt rövid ezézés után, de ő is eredménytelenül. Erre újból megtöltötték a pisztolyokat.

A második golyóváltásnál Fekete pisztolya csütörtököt mondott, Fackh pedig nem talált. Ezután a viadalt más pisztolyokkal folytatták, de ismét nem találtak, jóllehet a golyók, melyek 14 milliméteresek voltak, pár centiméterre süvöltöttek el a párbajozók mellett.

A föltételek szerint azután felmentek a tornaterembe, hogy ottan huszárkardokkal a kézesüklön bandageval a harezképtelenségig megverekedjenek. — Az első összezapásnál mindkettő a karján kapott lapos vágást, a második összezapás rendkívül heves volt. Fackh a vállára lapos, homlokára pedig egy esontig ható öt milliméteres vágást kapott, mire orvosa, dr. Lumntzer József harezképtelenség kijelentette.

A párbaj beszüntetése után a felek kézással kibékültek. A sebesültet lakására vitték, a hol sebet bevarrták. Mellette van atyja, Fackh miniszteri tanácsos és sógora, Fackh főispán. Fackh Leó valószínűleg 8—10 nap alatt felgyógyul.

CSARNOK.

A gyertya.

Tolsztoj Leo gróftól.

(Folyt. és vége.)

Szemjonovics Mihály jó későn ébredt s megtette körutját. Felesége meg az özvegy leánya, ki ünnepekre jött haza, kiköltözöttek diszesen, telegába ültek s templomba hajtottak. Onnan visszaérkezve eselődjük asztalra tette a szamovárt, aztán megjelent Szemjonovics Mihály is s együtt teáztak.

Tea után pipára gyujtott s magához hívatta a sztarosztát.

— Kiküldted őket szántani?

— Kiküldtem, Szemjonovics Mihály.

— Mind kint vannak?

— Valamennyi. Magam tüzttem ki helyet nekik.

— Magad? Hm. Aztán dolgoznak e? Eredj ki, nézz utána s mondd nekik, hogy délután magam megyek ki. Egy deszjetinát (orosz területmérték, kb. 50 hold) fel kell szántaniok ma! Csak rossz munkát lássak, majd adok én nekik ünnepet!

— Igenis, értem.

Element már, de az ispán visszaszó-

